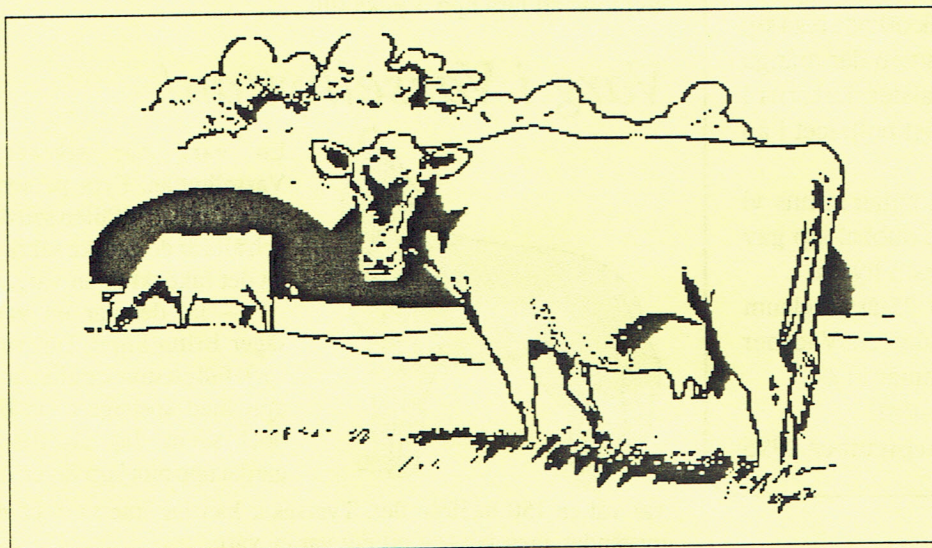

LÖA - Bladet

LOKALNYHETER FRÅN LÖABYGDEN

NR 3 1995

På Hyttnäs är korna viktigare än spannmål

Mjölkbönderna blir allt färre. Under 1960-talet lades mjölkgårdar ner med en takt av en i timmen. Numera försvinner cirka fyra om dagen.

Några blir tackochlov kvar. Hyttnäs i Löa hör till dem. Torbjörn och Elisabet Elvenäs håller troget fast vid sin ladugård. Ett liv utan kor har de svårt att tänka sig.

Enligt de handlingar som nu finns i Löa byarkiv från Vasselhyttans Mejeriförening fanns det 140 gårdar med mjölkproduktion i mejeriets upptagningsområde i slutet av 1930-talet. Så många var i varje fall medlemmar i mejeriföreningen. Av dessa hade 38 färre än 4 kor, ingen hade över 30. Idag räknar vi till högst 20 mjölkbesättningar i samma område.

Att tiderna förändras och verkligheten med den är väl i och för sig inte så märkvärdigt. Men det här innebär ju också att det som förr hörde till det normala vardagslivet i byn har blivit något sällsynt och nästan lite exotiskt. Till och med bland Löa-Bladets läsare finns det säkert många som aldrig har varit in i en ladugård eller i varje fall inte arbetat där. För andra är det

dagliga slitet i ladugården en länge sedan passerad tid och arbetet man minns skiljer sig förmodligen högst avsevärt från dagens mjölkproduktion.

Självklart med kor

För Torbjörn Elvenäs har arbetet med korna alltid varit en självklarhet. Han började delta i arbetet på gården direkt efter skolan och det stod ganska tidigt klart att det var han av de fem syskonen som en dag skulle ta över Hyttnäs efter föräldrarna.

Just lagårdsarbetet har säkert skrämmt många lantbruksungdomar från att fortsätta föräldrarnas värv. Att vara bunden vid den dagliga mjölkningen har inte hört till de mest lockande framtidsutsikterna. Men Torbjörn säger att han aldrig känt någon

**Därför äger
VB Energi
största delen
av Löa Hytta**

sid 5

**Uppåt
för affärn** sid 8

**Fransk
familj
avkastad
i Löa**

sid 9

sådan tveksamhet. Att jobba med kor har han alltid tyckt om och det vill han fortsätta med.

Elisabet, som är uppväxt i Stållberg, behövde aldrig mjölka som barn, men hon tvekade inte att lära sig och ta det som sitt dagliga arbete när hon nu hade gift sig med en bonde.

– Vi fick ju börja tidigare än vad vi hade tänkt, säger Elisabet, vi kanske hade hoppats på att hinna med någonting annat innan vi satte oss fast med korna. Men när Erik dog för 10 år sedan, kändes det ändå riktigt och självklart att flytta in och ta över.

Effektivitet i lugn och ro

Ladugården på Hyttnäs byggdes om 1976

(forts på sid 3)

Sommaren 1995

Sommaren 1995 ska vi minnas med glädje. Lagom till midsommar kom det fina vädret, som sedan stod sig nästan hela sommaren. Lagom varmt och nästan inga mygg och getingar.

Radio Örebro sände sitt Sommar-Flax från Löa en hel eftermiddag och gav byn mycket fin reklam. Löafestens öltält blev en klar succé och Hembygdsdagarna i början av juli blev också mycket lyckade. Det var inte varmare än att folk orkade resa sig från badstranden och komma till kvarnen där många duktiga hantverkare duktat upp sina alster. Laxarna i kvarndammen nappade och årets nyhet bollracet i ån drog mycket folk.

Den traditionella spelmansstämman minns vi också endast positiva saker ifrån och dubbeldop gav extra stämning åt söndagens gudstjänst i hyttan.

Så har det varit simskola, byfest, 25-årsjubileum för LUM samt blåbär och kantareller i skogen. Vad mer kan man egentligen begära av en sommar i Löa?

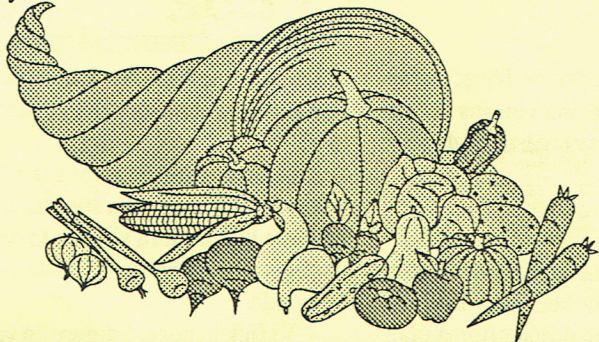
Jo, att den följs av en trivsamt höst!

15 september 1995

Stärkt ekonomi

Löabygdens Hembygdsförening har fått ett föreningsanslag på 2 000 kr från Lindesbergs kommun. Sommarens aktiviteter med bollrace och laxfiske gav ett överskott på närmare 3 000 kr. Hitills i år har 282 medlemmar betalt sin årsavgift (mot 256 förra året). LUM och Löa Skola har lovat att bidra till Löa-Bladet.

Kassören ser således betydligt ljusare på tillvaron nu än i våras. Ekonomiskt bör det inte ligga några hinder för att ge ut 4 Löa-Blad i år och till julmarknaden beräknas en ny Löabygden vara tryckt.

LÖA-BLADET

En tidning för Löa med omnejd.

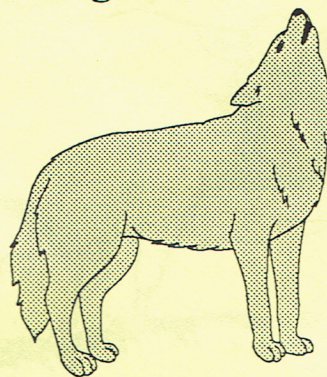
Utgiven av Löabygdens Hembygdsförening med bidrag från LUM och Löa Skola.

Redaktion: Margareta Gustafsson, Uddnäs, tel: 301 20
Stina Gottliebsson, Petters, tel: 302 55
Maria Lindstedt, Fredensberg, tel: 300 64

Vinstrika napp

Även om det nappade gott under hembygdsdagarna i juli blev många laxar och öringar kvar i kvarndammen. Fortsatta försök gjordes förstås av fiskekortsinnehavarna under resten av sommaren och enligt laxfiskeikvarndammenföreståndaren Ulf Lager kan fiskesäsongen betecknas som god. Och än finns det chans. Så sent som i början av september fick Per Gunnarsson upp en tvåkilosfirre, som dessutom var märkt, vilket gav honom en ny fiskeutrustning att pröva lyckan med. Tre fiskar märktes i sommar och två vinster finns således kvar att hämta i dammen. Dessutom bör det finnas tre märkta fiskar från förra året kvar att lura upp. Lycka till!

Varg i Vasselhyttan!

En varg har siktats i Vasselhyttan. Fyra personer har vid olika tillfällen sett den och alla är de ganska säkra på att det faktiskt är en varg.

– Ja, det var en varg, säger Britta Siipo. Det var i varje fall ett stort vargliknande djur med spetsiga öron och tjock svans. Jag såg det på gårdet upp mot järnvägen och

var väl ca 150 m ifrån det. Tvärsäker kan jag inte vara på det avståndet, men jag tror att det var en varg.

Britta Siipo går ofta med hundarna i skogen och är både lite fascinerad och lite oroad av att det finns varg på trakten.

– Det är kul att ha sett den, men jag har hållt mig lite försiktigt i skogskanten den senaste tiden, säger Britta. Fast nu har den inte setts på en vecka här, så vi hoppas på att den har dragit härifrån. Det rapporterades om varg i Bredsjö häromdagen, det kan ju vara samma en. Det vore bra, så törs jag att gå in i skogen och ta kantarellerna som jag vet sitter där.

Diabilder från 1950-talets Löa

Arkivet har fått en hel kartong med bilder från liv och arbete i Löa för ca 40 år sedan. Bilderna är tagna av Jörgen Jörgensen som arbetade några år hos Ardesjös.

– Mycket bra bilder där många löabor säkert känner igen sig, berättar arkivfogden Ulf Johansson.

Hembygdsföreningen planerar att ordna en visning av dem en söndageftermiddag i lokalen. Sätt kryss för den 29 oktober. Närmare information kommer på anslag i affärn.

(Kor viktigast på Hyttnäs.*Forts från sid 1)*

och förra sommaren utökades den, så nu finns det gott om plats för de 40 mjölkorna och ungdjuren.

Löa-Bladet hälsar på en dag mitt i morgonmjölkningen. Ladugården är ljus och luftig och fylld av de rogivande ljud som bara en ladugård kan frambringa. Korna mumsar njutningsfullt på doftande hö, mjölkmaskinen dunkar rytmiskt och mjölken rusar i vita pulser genom rören ut till tanken i mjölkkrummet. Foderbordsgrindarna är av trä. Det bidrar till den dämpade ljudnivån och ger den moderna ladugården en skönt gammaldags prägel.

Elisabet flyttar mjölkningsaggregatet till Vera, skjuter fram barnvagnen med alla juvervårdsattriljer till Krona och tar sedan en sväng bort till kalvarna, för att se om de druckit upp ur sina hinkar. Hon hinner skölja ur hinkarna också innan det är dags att torka av Kronas juver och börja mjölka henne.

Arbetet sköts invant och effektivt, Elisabet måste hinna in en stund vid halv åtta också för att se till att de tre döttrarna kommer i väg till skolan. Men stress och jäkt förnimmer vi ingenting av. Sådant passar liksom inte ihop med kor.

Nummer och namn

Kalvarna är som kalvar brukar bedårande söta, sina stora nummerlappar i öronen till trots.

Kalvningarna sker numera ganska jämnt över året. Mjolkproduktionen har jämnats ut och prissättningen är inte sådan att det är nödvändigt att försöka få alla kalvningar på sensommaren. Kor låter sig ju inte styras hur som helst heller. De blir dräktiga när det passar dem själva och inte bara när inseminören vill.

Nummerlapparna i kalvarnas öron är EU-reglerade. Kvigkalvarna har gula nummer, tjurkalvarna röda. Fast några kalvar står ännu omärkta. Öronmärken har blivit en bristvara nu när alla ska anpassa sig efter den gemensamma unionen.

Korna har förstås också nummer, men får även behålla sina namn. Förenkelhetens skull får dock kvigorna alltid samma namn som mamman. Och 40 kor är inte fler än att man kan skilja dem åt, här känner man igen sina kor.

– Ja, ser jag dem bakifrån vet jag i alla fall vilka de är, säger Elisabet. Greta och jag som mjölkar känner igen dem på juvret, medan Tutto som oftast sköter utfodringen känner igen dem framifrån. Förresten, han känner igen dem på långt håll på bara ena

hornet om så vore. Han är en riktig kogubbe, Tutto.

– Jag känner nog igen mina kor från alla håll, bekräftar Tutto. Men han håller med Elisabet om att den traditionella arbetsfördelningen i ladugården gärna följs. Kvinnorna mjölkar och ger kalvarna, karlarna sköter utfodring och utgödsling.

– Det blir nog lätt så när vi båda är i lagårn, säger Elisabet, men några bestämda regler för vad den ena och den andra ska göra har vi ju inte. Vi hjälps åt med arbetet och gör vad som behöver göras.

Delat arbete är dubbel glädje

Det är just detta att få vara tillsammans och kunna dela på arbetet som gör att Elisabet och Torbjörn trivs så bra med sitt värv som mjölkproducenter.

– Vi kan väl som alla andra tycka att jobbet är besvärligt någon gång, säger Elisabet, men på det hela taget tycker jag att vi har det så bra. Vi har vår glädje i att arbeta tillsammans. Det betyder inte att vi gnager på varandra varenda stund. Tutto är i skogen i bland och vi har olika saker att göra. Men vi är i alla fall hemma, vi äter våra måltider ihop och har aldrig behövt anlita någon kommunal barnomsorg.

– Ja, skulle det bli så krisigt någon gång att en av oss skulle behöva söka arbete utanför gården, då tror jag att vi skulle gå i strejk båda två, säger Tutto och Elisabet håller med.

Farmor Greta är naturligtvis en god tillgång i sammanhanget.

– Oh, hon är ovärderlig, utropar Elisabet. Du får ta rullatorn med om det blir nödvändigt någon gång, men du får aldrig sluta att mjölka!

– Nej du, skrattar Greta, när den tiden kommer har jag nog gjort mitt. Men så länge jag orkar och kan hjälper jag gärna till förstås.

Höga kvalitetskrav

Med rörmjolkning, tankhämtning, automatisk utgödsling och annat sådant är arbetet i ladugården inte lika fysiskt betungande som förr, men sammanlagt krävs här ändå 10-12 arbetstimmar om dagen. Diskning, rengöring, djurhälsovård har väl alltid varit viktiga arbetsområden. Men med dagens kvalitetskrav på mjölken krävs ännu mycket mer.

– Förr ansågs den som fick en anmärkning på mjölkens kvalitet som en riktig snuskhummer, menar Tutto, men idag är marginalerna så små att det är mycket svårt att inte någon gång hamna över gränsen och få ett påpekande om hög cellhalt, sporer eller något annat.

Några datorstyrda fodervagnar, som kör ut på bestämda tider och lägger för korna finns här inte. Men foderbordsgrindarna kan – det gammaldags utseendet till trots – öppnas automatiskt. Under stallperioden kan man alltså avsluta morgonens arbetspass i ladugården med att lägga upp middagsmaten. Korna tar för sig när grindarna öppnas och man behöver inte avbryta annat arbete, för att utfodra mitt på dagen.

Datorer hör för övrigt inte till Torbjörns stora intresse. Någon egen gårdsdator är inte aktuell.

– Jag läser de datalistor som kommer från kokontrollen, det räcker för mig. Att själv sitta och knappa framför en skärm har jag ingen längtan efter.

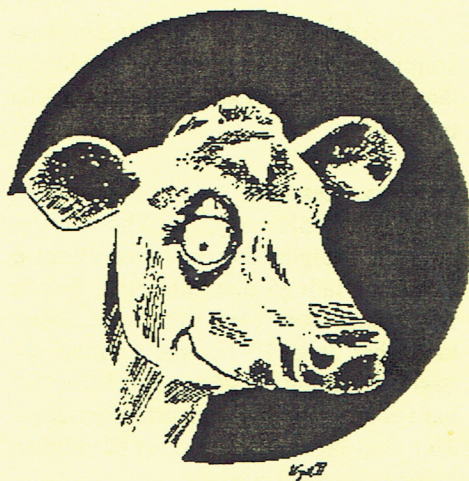
EU – en tragisk historia

Torbjörn Elvenäs hör inte till dem som ständigt gnäller och ojar sig över sin situation. Men han kan ju inte annat än konstatera att förutsättningarna för en lönsam mjölkproduktion blir allt kärvare.

– Faktum är att det mjölkpris vi får idag är lägre än det vi fick när vi började för 10 år sedan. Vi får visserligen mer mjölk från varje ko, men kostnaderna har då inte minskat i motsvarande grad.

Den oundvikliga frågan om EU besvarar Tutto med en djup suck. Det är en tragisk historia, tycker han. Hade Torbjörn Elvenäs fått råda hade vi inte varit med i EU nu.

– Det är så mycket regler och tok så en b'ir alldeles rå lös! Visst medförde jordbrukspolitiken många knasiga regler

förr också, men det är värre nu. Och ekonomiskt bättre har det inte blivit.

EUs bidrag till jordbruket äts snabbt upp av dieselskatt, höjda avgifter på handelsgödsel, ökade veterinärkostnader, indraget Norrlandsstöd mm.

– Läger man ihop plus och minus blir vårt resultat faktiskt 50 000 kr lägre i år än förra året. De stora spannmålsbönderna i Skåne har kanske glädje av EU, men vi har det inte.

Alla blanketter som ska fyllas i för alla upptänkliga olika ändamål gör inte saken bättre.

– Inte nog med att det är många, blanketterna räcker inte till för oss. Ingen har liksom räknat med sådana som vi, som arrenderar mark från tio olika håll.

Gårdarna i Löa var ju ursprungligen tänkta att leva av skog och järnbruk. Hyttnäs har endast 8 ha egen åkermark. Men Torbjörn och Elisabet brukar nu 75 ha åker och 25 ha bete.

Det jobbigaste med EU är dock att det fortfarande är så mycket som är oklart. Man vet inte säkert vad som ska hända och vilka regler som ska gälla framöver.

Högre kvot blev godkänd

Hyttnäs tilldelades preliminärt en mjölkkvot på 275 ton per år, men fick samma dag som Löa-Bladet var på besök besked om att de får leverera drygt 300 ton. Mjölkkorna här ger i snitt 8 700 kg per år – den bästa har nått upp i 11 000 kg – och då behövs den högre kvotgränsen.

Utbyggnaden av ladugården förra sommaren gjordes främst för att ungdjuren skulle få plats. Vid sidan av dessa rymms gott och väl 40 mjölkande kor. Elisabet kan nog tänka sig att minska något på antalet, men Torbjörn vill inte gärna göra sig av med några.

– Jag vill ha lagårn full med kor, säger han mycket bestämt. Då minskar jag hellre på intensiteten i produktionen och försöker

hålla mjölmängden nere på så sätt om det skulle behövas.

Fast Torbjörn tycker inte att de driver korna speciellt intensivt nu heller. De får rejält med foder och all den omvårdnad de behöver för att mjölka bra. Och så är man förstas noga med rekryteringen, en ko som inte håller måttet slås obönhörligen ut efter första kalvningen. Genomsnittskon håller i 4 - 5 lactationer, men praktfulla undantag finns. Ett sådant är Malena, som födde 12 kalvar innan hon fick gå. Hon var av låglandsras och köptes som ett rent slumpskott på auktion en gång. Det var Tottos far, som ropade in henne, utan att själv veta vilket fynd han gjorde.

Numera håller man sig helt till egen rekrytering, auktioner är trots allt en osäker marknad. Malena lämnar fortfarande svarta spår i besätningen, som annars helt består av SRB. (Svensk Röd och vit Boskap).

Hellre kor än spannmål

Av de 75 ha som Hyttnäs brukar används 40 ha till vall och 35 till fodersäd. Normala skördeår är man därmed självförsörjande på foder, förutom lite extra koncentrat till kraftfodret.

Totto börjar dock bli alltmer tveksam till att odla egen spannmål.

– Ekonomiskt får jag faktiskt inte igen någonting av det arbete jag lägger ner på åkrarna, och då blir en ju till att fundera. Jag skulle lika gärna kunna köpa det foder som går åt, sluta att odla spannmål och få

mer tid i lagårn. Det känns lite konstigt, det hör ju till det där att man ska plöja och så också. Men är det någon förändring jag kan tänka mig framöver är det att sluta med spannmålen. Korna gör jag mig inte av med.

Totto och Elisabet tycker trots allt att de klarar sig bra på sin gård. Men de är noga med att framhålla att de har betydligt bättre förutsättningar än många andra.

– Ladugården var redan ombyggd och i gott skick när vi tog över, säger Torbjörn, och mina syskon var alla mycket förstående, så vi kunde köpa ut dem på rimliga villkor. Än så länge har vi inte ens funderat över att ge upp det här. Vi fortsätter med mjölkkor på Hyttnäs så länge vi får vara friska.

Säger Totto och korsar fingrarna lite grand. Han är ännu inte helt av med den obestämda men besvärande värk som han drabbades av i början av året.

– Ett tag hade jag så ont i kroppen att jag helt enkelt inte kunde komma ur sängen på morgonen. Läkarna kunde inte säga vad det var, de menade bara att jag hade jobbat för mycket. Kroppen var utbränd och protesterade med värk på det här sättet.

– Nu mår jag mycket bättre och en läxa har jag i alla fall lärt mig. Jag ska aldrig mer gnälla över att behöva gå upp och mjölka en tidig morgon. Nu är jag bara glad och tacksam för att jag alls kan komma upp och får gå ut till mina kor. □

KONSTERligt till grannbyn

KONSTERliga SAKER, som vi berättade om i förra Löa-Bladet, tog plötsligt ner skylten och försvann från byn mitt i sommaren. Fast sedan visade sig att den nyöppnade hantverksboden inte hade försvunnit så väldigt långt bort. Den hade bara flyttat till Vasselhyttan och den tidigare affärslokalen där.

– Det gick kanske lite plötsligt, erkänner Elisabeth Andersson, men vi fick ett så bra erbjudande att hyra den här lokalen och då gällde det att bestämma sig snabbt.

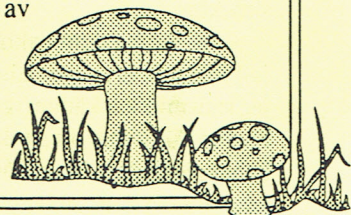
– Vi hade föredragit att stanna i Löa, framhåller Annica Östberg, men det visade sig ju mycket snart att vi behövde mer utrymme än vad vi kunde få i uthuset hemma, så då var det här mycket bättre.

KONSTERliga SAKER har alltså fått alltfler saker att sälja, många hantverkare från såväl när som något mer fjärran har uppskattat denna möjlighet att lämna in sina alster för försäljning. Och kunder har också kommit. Att hantverksboden nu syns från riksvägen är förstas en klar fördel.

I de nya lokalerna finns också plats för Annicas målarverkstad och Elisabeths selbod. Därmed har de ändå anledning att vara där och kan hålla försäljningen öppen varje dag.

En ny och tillfällig verksamhetsgren är mottagning av svamp. Nog ser det tveksamt ut vad gäller Karl-Johan, men trattkantarellerna är på gång kan Löa-Bladet berätta. Den som får överskott av sådana kan alltså avyttra dem hos KONSTERliga SAKER i Vasselhyttan.

Obs! Detta är ingen trattkantarell!

Största andelsägaren förvaltar arvet väl

Löa Hytta har inte varit i drift sedan 1907. Men hyttelaget har aldrig upplösts. Det är fortfarande enskilda personer i Löa som äger andelar i den gamla hyttan. Det är unikt och det är sant och det är ett faktum som imponerar på besökande turister.

En viktig del av denna sanning, som kanske inte alltid betonas så som det borde, är dock att den största andelsägaren i Löa Hytta är VB Energi. Ett företag som i hög grad bidragit med kunniga och intresserade personer likaväl som med många goda slantar, för att hyttan ska vara i det goda skick som den är idag.

Att hyttelaget inte upplöstes när hyttan blåstes ner 1907 kan väl ha berott på att man hade någon förhoppning om att kunna starta igen. Men ganska snart stod det klart att så inte skulle bli fallet och när Grängesbergsbolaget visade sig intresserat av att köpa upp andelar i hyttan var det flera av bergsmännen som sålde.

Gruvbolaget var intresserat av hyttan främst för vattenkraftens skull. Det ville komma över fallrätter i Kölsjöns och Storåns vattensystem för framtida kraftstationsbyggen. El-kraft var framtiden. Stångångarnas tid var till ända.

Göran Larsson, pensionerad chef för Gränges Kraft och senare VB Energi, berättar om dessa fantastiska anläggningar, som med flera vattenhjul, grävda kanaler, kilometerlånga linspel och stångångar överförde en effekt på ca 50 kilowatt till gruvan i Grängesberg på 1880-talet. Kostnaden var 7 öre per kWh, vilket måste ha varit ansevärt i en tid då arbetarna fick 13 öre i timmen.

Överföring av kraft med hjälp av elektricitet började komma igång inom gruvdriften på 1890-talet. Grängesbolagets första kraftstation vid Hellsjön hade en effekt på 200 kilowatt och togs i bruk 1893. Den byggdes av det då nystartade och tämligen okända företaget ASEA och var världens första överföring med trefasig växelström.

Hellsjön var en djärv men lyckad satsning av gruvan i Grängesberg. Med detta bekräftades att el-kraft behövdes för gruvdriften och därmed bildades också en särskild division inom gruvbolaget, Gränges Kraft, som skulle svara för elproduktion och byggandet av kraftstationer.

Kraftstationen i Löa byggdes runt 1910 i huvudsakligt syfte att ge kraft till Stråssa gruva, som tillhörde Grängesbolaget. Ställbergsbolaget byggde kraftstationen i Flögfors för Stripa gruvor och många andra små kraftstationer kom till på löpande band.

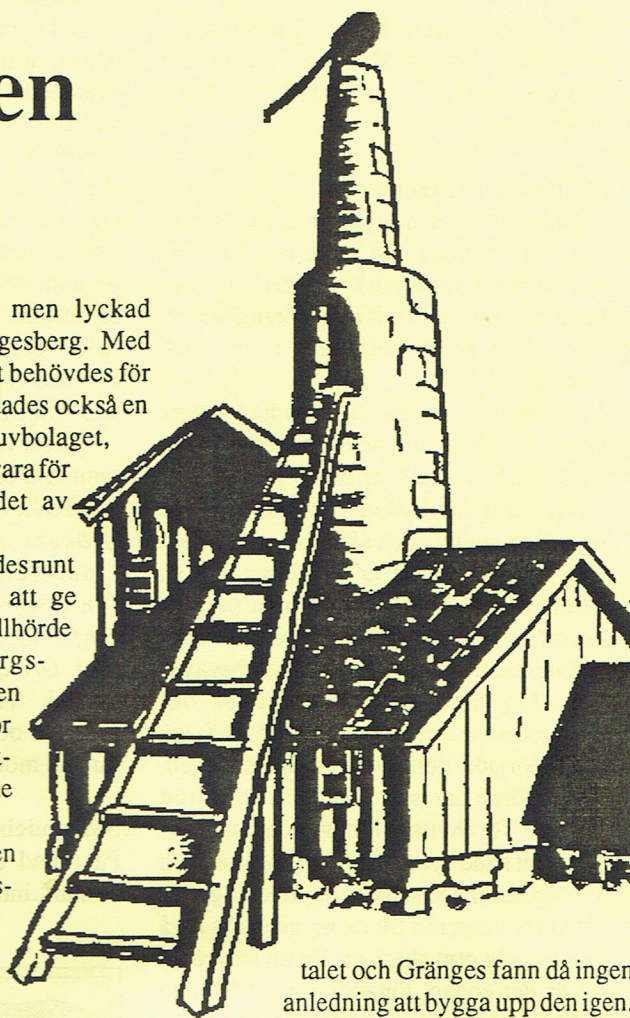
I och med att kraftstationen i Löa byggdes såg Grängesbolaget till att köpa in majoriteten av andelarna i Löa Hytta. Några direkta egna planer för hyttan hade väl bolaget inte, man ville bara hålla koll på att bergsmännen inte skulle fatta några beslut, som på något sätt kunde störa den viktiga kraftproduktionen. Av samma anledning förvärvades majoriteten av andelarna i Löa Kvarnbolag.

Roligt för Gränges

Men hyttan stod stilla och tyst och det fattades väl överhuvudtaget inte många beslut angående den under de närmaste decennierna. Intresset för de små kraftstationerna mattades också i och med att norrlandsälvarna började byggas ut på 1930-talet och man fick möjlighet att överföra kraften från de stora stationerna där.

Men Gränges behöll sina andelar i Löa Hytta och när intresset för att restaurera och bevara hyttan började vakna på 1950-talet drog också gruvbolaget sitt strå till stacken.

Mer än strån blev det från 1960 då Boris Serning som chef för Grängesbolaget kom med i hyttelagets styrelse. Hyttan kunde vid den tiden knappast ha något som helst kommersiellt intresse eller vara till någon annan nytta för företaget. Kraftstationen i Löa hade havererat någon gång på 1950-

talet och Gränges fann då ingen anledning att bygga upp den igen.

– Vi tyckte det var roligt helt enkelt, säger Boris Serning som svar på Löa-Bladets fråga varför Grängesbolaget ändå satsade så mycket som det gjorde på att rusta hyttan.

– Det var någonting unikt för oss också att vara med i ett fungerande hyttelag och vi ville gärna delta i att bevara ett gammalt kulturminne. Dessutom blomstrade gruvrörelsen vid den här tiden, Gränges gick bra och det fanns pengar i företaget. Jag fick i stort sett fria händer att satsa vad som behövdes i hyttan.

Boris Serning engagerade Gunnar Zetterqvist, som med sina oerhörda kunskaper om gamla byggnader, material och arbetstekniker varit – och är – till ovärderlig nytta för Löa Hytta. Holger Törnquist var en annan av Boris Sernings män som med samma entusiasm och energi arbetade för hyttan. Holger var bland annat fenomenal på att tiggat pengar. Grängesbolaget kunde trots allt inte bistå med alla de miljoner som genom åren lagts ner på att göra hyttan till vad den är idag och det gällde att på rätt sätt kunna tillskriva fonder, företag och myndigheter för att äska anslag. Viktiga bidragsgivare har varit

Riksantikvarieämbetet, Länsarbetsnämnden och AMS vid de större upprustningar som skedde 1972, 1985 och 1992.

Smittande engagemang

Grängeskongcernen avyttrade gruvdelen av sin verksamhet till staten 1977/78. Andelarna i hyttan och kvarnen togs då om hand av Gränges Kraft och Göran Larsson efterträdde Boris Serning i kvarn- och hyttelaget.

– Det var ett trevligt uppdrag, säger Göran Larsson, alla arbetade rent ideellt, men lade ner ett enormt arbete och engagemang för hyttan. Man kunde inte undgå att smittas och själv bli engagerad. Och engagemanget är ju viktigt för en sådan här sak. Det räcker inte med pengar, det måste finnas människor som är villiga och intresserade av att arbeta och driva på.

– Jag blev överraskad över det engagemang som mötte mig i LÖa, när jag först började delta i hyttelagets möten, säger Göran Larsson. Det fanns ett utbrett intresse för hyttan i byn och utan det intresset hade hyttan nog inte varit vad den är idag. Efter den senaste upprustningen är hyttan restaurerad till en mycket hög nivå och är i såg gott skick att för en längre tid nu är det endast löpande underhåll som behövs. Men vad som därtill krävs är att fler ungdomar kommer in i arbetet. Den yngre generationen måste fortsätta engagemanget för att bevara hyttan i byn.

Arv med förbehåll

I början av 1980-talet fick Gränges Kraft ett nytt och något speciellt intresse i LÖa Hytta. Hildur Lindsjö, som var dotter till den tidigare hyttfogden Anders Eriksson på Vesterby, ville testamentera sin kvarlåtenskap till hyttan. Hon använde i många år hyttstugan som sin sommarbostad och var mycket intresserad av hyttans upprustning.

Av någon anledning litade hon dock inte helt och fullt på alla hyttelagets medlemmar och tog därför kontakt med Göran Larsson. Hon ville att han skulle ta hand om hennes pengar och förvalta dem så att "storbönder i LÖa" inte kunde snika åt sig någonting för egen del.

– Hon var mycket bestämd på den punkten, berättar Göran Larsson, men jag fick henne till sist att inse att hon inte skulle testamentera pengarna till mig personligen, utan till hyttelaget. Men samtidigt lovade jag henne förstås se till att hennes pengar skulle gå till hyttans upprustning och ingenting annat.

Det skrevs in i hyttelagets stadgar att någon utdelning eller fördelning av eventuellt kapital eller andra tillgångar till andelsägarna ej ska förekomma – något som för övrigt är viktigt också för att hyttan ska få skattefrihet. I testamentet fastställdes att endast avkastningen av det testamenterade kapitalet skall användas till underhåll av hyttelagets anläggningar och att innan avkastningsmedlen disponeras "skall godkännande inhämtas från dels ansvarig representant för Gränges AB och dels hyttfogden."

Hildur Lindsjö avled 1985. I december samma år beslöt hyttelagets styrelse enligt protokollet att "ansvarig representant för Gränges AB" på grund av ändrade ägandeförhållanden ska tolkas som "ansvarig representant för det företag eller den företagsenhet som inträtt som delägare efter Gränges AB", vilket alltså är VB Energi. Värdet av de testamenterade aktierna och kontanterna noterades vid samma möte till 270 000 kr.

Nya andelsägare

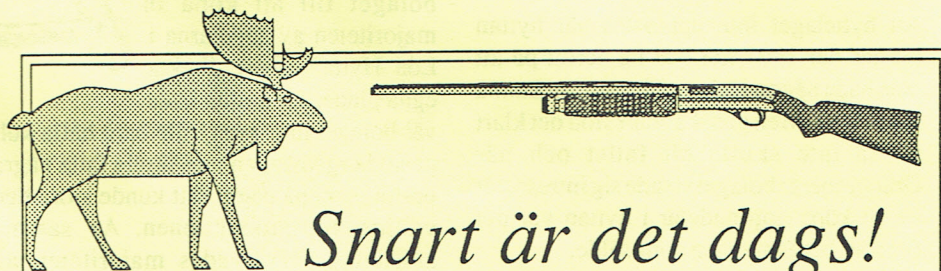
På grund av testamentet och löftet till Hildur Lindsjö tycker både Göran Larsson

och nuvarande VDn i VB Energi, Leif Wallin, att det är rimligt och riktigt att företaget behåller majoritetsposten av hyttans andelar. Dessutom är ju kraftstationen i LÖa numera återuppbyggd och VB Energi har visst intresse av att ingen annan får beslutanderätt över vattenregleringen i ån.

Samtidigt är det viktigt att fler människor i LÖa engageras i arbetet för hyttan och även kvarnen. Därför har VB Energi nu beslutat att ge en del av sina andelar till löabor, som uttryckt särskilt intresse för det. Av hyttans 100 och kvarnens 16 andelar fördelas 4,5 andelar respektive 4,5% av andelarna till 12 nya intressenter. Totalt får hyttan därmed 21 och kvarnen 22 andelsägare. (En lista på andelsägarna försöker vi göra plats för i nästa nummer.)

– Min förhoppning är att LÖa Hytta och Kvarn ska kunna fortsätta att visas som välbevarade minnesmärken över svunna tiders arbete, säger Göran Larsson avslutningsvis och skickar med en särskild hälsning:

– Det beror på löaborna själva om den förhoppningen ska slå in. □

Snart är det dags!

Älgjakten börjar som vanligt den 2dra måndagen i oktober. Det betyder den 9 oktober i år. Ca 70 jägare uppdelade i 4 jaktlag kommer då att invadera löaskogarna. Trattkantarell- och lingonplockare bör lämpligen se till att årets skörd är bärgad till dess.

För närvarande undersöks förutsättningarna för ett älgskötselområde i trakten.

– Vårt jaktvårdsområde är 4500 hektar, och det är för litet för att man ska kunna bedriva någon älgvård i större omfattning, berättar Nille Gerdsson. Därför ska man nu försöka hitta former för ett arbete på större ytor. Älgarna vandrar ju långa sträckor, och för att kunna bestämma hur många älgar vi ska skjuta av, inventerar vi älgstammen på ett större område, till exempel motsvarande kommunens storlek.

Två personer ur varje jaktlag utses för arbetet med älgskötselområdet.

Det är fortfarande Länsstyrelsen som ansvarar för tilldelningen av djur. Jaktlagen kan dock besluta sig för att skjuta färre djur om man anser att älgstammen inte är tillräckligt stor i området. Nille tror dock att ett bildande av ett älgskötselområde är ett sätt för Länsstyrelsen att delegera ut ansvaret för avskjutningen.

LÖa jaktvårdsområde ska också ombildas. Röstning om detta sker den 27 september. Berörda delägare har fått kallelse i form av rekommenderat brev, och ska i bygdegården ta ställning till nya stadgar för de kommande tio åren.

För Löa Hytta med kraft och energi

Den största andelsägaren i Löa Hytta och Löa Kvarnbolag heter numera, som framgår av föregående, Västerbergslagens Energi AB (VB Energi). Löa-Bladet åkte till Ludvika, för att få en liten närmare presentation av det företaget.

VB Energi bildades 1983 då Gränges Kraft slogs samman med Ludvika Elverk. Företaget ägs nu till 58% av Vattenfall AB och till 42% av Ludvika kommun. Huvudkontoret finns i Ludvika. Huvudparten av den elenergi företaget säljer köps in från Vattenfall, men VB Energi har också elva egna kraftstationer. Bland dem kraftstationen i Löa.

Ursprunget till VB Energi är gruvan i Grängesberg, som redan på 1910-talet köpte merparten av andelarna i Löa Hytta och Kvarn. När gruvan såldes till SSAB i slutet av 1970-talet blev gruvbolagets kraftdivision ett eget företag i Grängeskongcernen. Hela kongcernen köptes 1981 av Elektrolux, som redan året därpå sålde kraftbolaget vidare till Vattenfall. (För övrigt en av de bättre affärerna i svensk industrihistoria. Hans Wertén (Elektroluxchefen) köpte hela Grängeskongcernen med Gränges Kraft, Gränges Aluminium, TGOJ mm för 630 miljoner kronor. När han sedan snabbt avyttrade kongcernens olika delar gick bara Gränges Kraft för 1,5 miljarder!) Ytterligare ett år senare kom så VB Energi till.

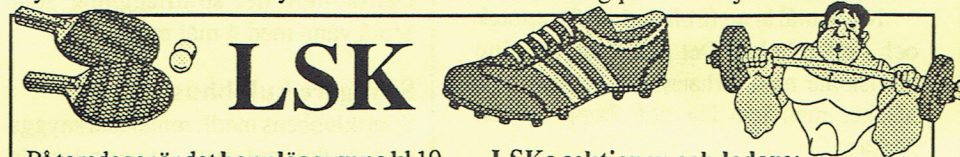
Löa Hytta hängde med i de storfinansiella turerna, utan att det egentligen märktes någonting. I alla fall ingenting negativt. Kraftbolaget höll hela tiden sin skyddande hand över hytt- och kvarn-

andelarna och deltog med stor kraft (!) i upprustningsprojekten. Hur många löabor är det förresten som minns eller vet om hur hyttan såg ut för 40 år sedan? Bilder i arkivet från 50-talet visar att det stod några synnerligen förfallna ruckel på hyttbacken. Man kan förundras över att någon överhuvudtaget kom på idén att sätta in arbetskraft och pengar på att rusta dem.

VB-energi har liksom övriga andelsägare endast ett kulturhistoriskt intresse av hyttan och kvarnen. Sedan den havererade kraftstationen i Löa byggdes upp igen 1982 har företaget också särskilt intresse i själva ån. Kraftstationsbygget skedde för övrigt efter våldsamma protester från löaborerna. Man befarade att hela ån skulle torrläggas – Bergslagsposten visade bilder på hur det skulle komma att se ut. Och om man ska tro det som anfördes till Vattendomstolen var det vid den här tiden ett kolossalt fint ädelfiske i ån, som förmodligen skulle förstöras av en kraftstation.

Domstolen lär ha fascinerats av ädelfisk i så pass försurat vatten, men kraftstationen fick ändå byggas och de värsta farhågorna besannades väl knappast. Numera kan relationerna mellan VB Energi och löaborerna betraktas som goda, vilket torde vara till nytta för alla parter.

Löa Kraftstation producerar nu 3,1 GWh per år. Sammanlagt producerar VB Energi 73 GWh egen kraft och har en total försäljning på 962 GWh. (G står för giga, vilket är detsamma som 1 000 000.) Företaget har 87 anställda och en omsättning på 354 miljoner kronor. □

LSK

På torsdagar är det **hopplös gympa kl 19** i Bygdegården och på onsdagar samma tid **volleyboll för damer**. Fler tjejer är välkomna hälsar Åsa Gunnarsson. Tider för sportklubbens övriga vinteraktiviteter i form av skridskoträning, herrgympa och bordtennis kommer att anslås på affischer vid affär'n. De är vid skrivandets stund ännu inte fastställda.

– Håll utkik, uppmanar Anders Ericsson i sportklubben.

LSKs sektioner och ledare:

Styrketräning: Magnus Krantz, 302 98

Motocross: J-F Söderlöf, 301 62

Rinkbandy: Per Gunnarsson, 301 54

Tennis: Christer Carlsson, 301 12

Bortennis: Lars Arvidsson, 302 54

Herrgympa: Karl-Ola Larsson, 301 94

Damgympa:

Ulla-Karin Johansson, 420 44

Fotboll: Ulf Lager, 301 24

Volleyboll: Åsa Gunnarsson, 302 54

Bygdegården redo för fest

Vi har i tidigare nummer berättat om hur bygdegården fått en rejäl ansiktslyftning med ombyggt kök, nymålad sal med mera. Men den aktiva bygdegårdsföreningen fortsätter sitt arbete med att snygga upp och göra byggnaden mer ändamålsenlig.

Planer finns på att bygga om övervåningen, berättar Nille Gerdtsson. Om det är möjligt rent tekniskt att ta bort väggen mellan rummen kommer detta att göras. Då får vi en stor sal och kan förhoppningsvis bygga garderober under snedtaken i hörnen. Det behövs garderobsutrymmen inte minst för LUMs och skolgymnastikens prylar.

Om man byggnadstekniskt kan ta bort väggen kvarstår att se om föreningen kan få ALU:are att utföra arbetet. Annars blir det för dyrt.

Finns det förresten någon som är intresserad av den gamla tramporgeln som står i lokalen? Den ska säljas. Bygdegårdsföreningen vill gärna ha in bud på den.

Makarna Gerdtsson kan också berätta att köksutrustning införskaffats. De gamla kaffekannorna ska fraktas till någon andrahandsaffär. Istället har nya tillbringare köpts in liksom brödkorgar, sax och en mått-sats. Dessutom har vin/ölglas på fot samt bestick för 100 personer köpts in och den stora kaffekokaren har reparerats. Så nu är lokalen än mer attraktiv för storfester, tror föreningen.

Några detaljer återstår dock, nämligen skärbrädor och bröddukar. Nya och fräscha sådana mottages tacksamt.

PUBAFTON

En fest är inplanerad redan. Den 11 november anordnas en pubafton för Bygdegårdsföreningens medlemmar med musiker som inte går av för hackor. Uffe Neidemar, Lalla Hansson och ytterligare en duktig musiker kommer att underhålla från scenen.

Flytten blev ett bra lyft för Löa Affärn

Löa Affärns omsättning har ökat med 25 procent. Mikael Norwald konstaterar lättad och tacksamt att det var ett riktigt drag att flytta till större lokaler. Nya kunder har kommit till och löaborna tycks ha blivit mer köptrogna.

– Jotack, visst känns det bra, säger Micke. Jag gick ju och funderade på det här i två år innan det blev av och nu är det skönt att planerna har gått i lås. Faktum är att hade jag inte flyttat hade nog nedläggning varit det enda alternativet. Det fanns inget utrymme kvar för utveckling eller förändring i den gamla lokalen. En affär som blir stillastående, kan inte följa marknaden och klarar sig inte i längden.

Således betraktar han inte den nya affärn som färdig, men han tycker att han har börjat hitta formen för den och fler puzzelbitar har trillat på plats. När det blev klart att hustru Eva fick ett vikariat i skolan har Eva Österberg anställts i affärn tillsammans med Susanne Aronsson.

Kött och delikatesser

En av de förbättringar som Micke själv är särskilt nöjd med är charkdisken. Den har blivit klart bättre med ett bredare sortiment av färskt kött bland annat.

– Det uppskattas uppenbarligen, säger Micke, vi har sålt väldigt mycket kött i sommar. Delikatesser som inlagd vitlök, oliver, mozarella, färsk parmesanost mm har också god åtgång. Min grundtanke är att man ska kunna handla för alla tillfällen i Löa Affärn. Jag vill kunna förse mina kunder med bra mat både till vardags och fest. Affärn är inte alltid billigast. Jag har ändå ingen möjlighet att konkurrera med lågprisbutikerna. Då tycker jag det är viktigare att satsa på kvalitet, kunderna ska ha valuta för pengarna.

Appropå delikatesser. Svärmoder Maj-Britt är tillbaka från sommaresemestern. Nu kan man beställa smörgåstårter och köpa Café de Paris-smör igen.

– Skönt är också att jag kan sälja färsk fisk utan att skämmas nu, fortsätter Micke. Från hygiensynpunkt är det inte tillåtet att förvara kött och fisk i samma kylskåp. Men den särskilda fisklådan som nu får plats i

kylrummet är godkänd av Hälsovårdsnämnden. Tisdagar och torsdagar är som tidigare fiskdagar. Fredagar och lördagar är bröddagar. Då hämtas dagsfärskt bröd från Chris' bageri i Kopparberg.

Fortsatt miljövänligt

Affärn satsar förstås också vidare på miljövänligt och kravodlat. Tre års utnämning till länets miljövänligaste butik stimulerar, liksom kundernas uppskattning.

– Fast just så här års går det lite trögt med det kravodlade. Många kunder odlar ju eget och det är svårt att få tillräcklig omsättning på grönsakerna i affärn.

De svenska äpplena har kommit, men det är inte helt lätt och självklart att få tag i sådana ens så här års numera, när svenska odlare får betalt för att såga ner sina fruktträd.

– Jag blir så arg på sådana vansinnigheter, utbrister Mikael!

Tipset ett lyft

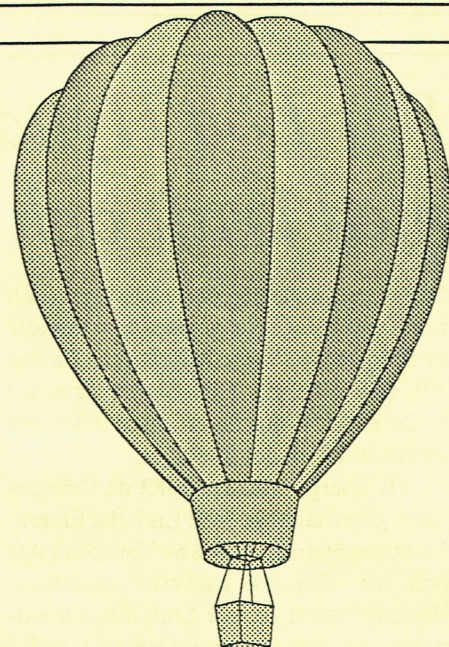
On-line-tipset blev ett lyft, som dels naturligtvis innebar en god omsättningsökning på tipset, dels fick in fler människor i affärn.

– Det är det jag vill, säger Micke, jag tycker det är mysigt när det är folk i affärn. Det är inte nödvändigt att handla jämt, alla är välkomna in ändå. Kaffe och kakor finns på bordet. Skulle det vara slut någon gång är det bara att säga till.

Nästa mål är att få bli ombud för apotek och systembolag. Det gäller att vara lite taktisk när man förhandlar med dem, tror Micke, men han har gott hopp om att lyckas.

Andra nya idéer som Micke funderar på är en matlagningskurs i Löa. Ingen fin fransk matlagning då, utan snarare svensk husmanskost. Rejäl mat som på mormors tid. Skulle det inte finnas intresse för en sådan i Löa? Affärn är naturligtvis beredd att tillhandahålla de rätta råvarorna.

I samband med flytten fick Mikael hjälp av några ungdomar att göra en enkät bland löaborna, där kunderna bland annat fick chans att komma med önskemål och tyckanden. En del av de önskemål som

framfördes där – som bättre parkeringsplats och större utrymme – kom automatiskt med flytten. Öppet till kl 13 på lördagar var ett annat önskemål, som nu har uppfyllts.

Fotboll

Många knattar på plan

Knattefotbollen har lockat massor av spelsugna Löabor. Daniel Gunnarsson leder den på tisdagar klockan 18 så länge vädret tillåter. Enligt iakttagare var det minst 30 barn på planen förra veckan.

Storå vann Löakorpen

Sexton lag har deltagit i årets upplaga av Löakorpen, berättar Ulf Lager. Förra söndagen spelades finalen mellan Löa och Storå BH. Det blev en rafflande uppgörelse som slutade med seger till Storå. Det stod 0-0 i fulltid. Efter förlängning var det fortfarande 0-0. Därför blev det straffläggning som Storå vann med 4 mål mot 3.

Snyggare kulbhus

Sportklubbens medlemmar ska snygga upp i det relativt nyrenoverade kulbhuset vid planen.

– Vi behöver rolla över märken från ishockeyklubbor, skridskor och annat, berättar Anders Ericsson. Sportklubben ber nu alla som nyttjar kulbhuset att vara försiktigare med inredningen när det fräschats upp. Detta för att kunna ha kulbhuset olåst även i framtiden.

– Får vi också be föräldrar att i större utsträckning titta till ungdomarna i kulbhuset kvällstid, undrar Anders.

Barnen är viktigast i Löa Skola

Så har Löa Skola börjat sitt tredje läsår. Att det här är en skola som kräver aktivitet och engagemang av föräldrarna är det inte tu tal om, men föreningen förefaller fylld av fortsatt entusiasm och tillförsikt. Att Lindesbergs kommun nu beslutat att friskolan ska få endast 75 procent av den beräknade skolpengen (mot tidigare 85 procent) blir ingalunda skolans fall, man har ju varit medveten om den risken länge, men det betyder naturligtvis en kärvar budget och kanske nya prioriteringar. Föreningen anser för övrigt inte att förhandlingarna om skolpengen är helt avslutade.

– Det materiella är inte så väsentligt, framhåller skolans rektor Ulrica Wiborg-Carlsson, det viktiga är barnen och arbetet med dem. Har man inte råd att måla skolan invändigt i år klarar vi oss bra ändå.

Sammanlagt går nu 39 elever i skolan. Åtta förskolebarn går tillsammans med fyra förstaklassare och undervisas av Maria Gotthard-Herren. Eva Norwald har hand om 18 2-3or och Ulrica Wiborg-Carlsson är lärare för 9 elever i åk 4-6.

Enligt den nya läroplanen (som alltså gäller för alla skolor i landet) kan alla elever undervisas i engelska redan från åk 1. Vidare ska 60 minuter i veckan använ-

das till något som kallas *skolans val* och 90 min i veckan till *elevens val*.

Löa Skola har som sitt ämne valt *Bergslagen och Hembygden*, vilket alla elever på olika sätt ägnar sig åt på onsdagar mellan 12 och 13. På tisdagar mellan 12 och 13.30 har alla elever från åk 2 fritt val i tre olika grupper. Några håller till i en *Skapande Verkstad* och sysslar med lera, akvarellmålning, tyg, trä mm. *Idrott och hälsa* är ett val som endast lockat pojkar medan *NO Teknik* även roar flickor. Där kan man experimentera med olika saker, undersöka olika verktyg mm. F n håller gruppen på att bygga lådbilar med Göte Bogland som handledare. Det blir nog ett rally såsmåningom.

Det är ämnen som musik, bild, idrott och slöjd som får lämna ifrån sig tid till det fria valet. Basämnena, som man enligt läroplanen inte får rucka på är matematik, svenska och engelska. Undervisning ges förstås i t ex historia och geografi också, med dessa ämnen har inte samma tygd.

Från och med detta läsår har Löa Skola dragit sig ur det s k Framtidsprojektet, där Löa via datornätet var sammankopplad med andra skolor över hela landet. Styrelsen tycker att projektet trots allt inte gett barnen tillräckligt mycket och att man kan ha bättre nytta av de 10 000 kr per termin, som det kostat att vara med. Det betyder inte att skolans datorundervisning dras in.

– Alla barn ska få ta "körkort" för dator och sedan använda datorn på olika sätt i undervisningen, säger Ulrica. Datorn är ett bra hjälpmedel i många ämnen och dagens barn bör naturligtvis lära sig att hantera en dator i skolan. Men när högskolan i Falun/Borlänge drog sig ur framtidsprojektet tyckte vi inte att Löa Skola skulle vara med längre.

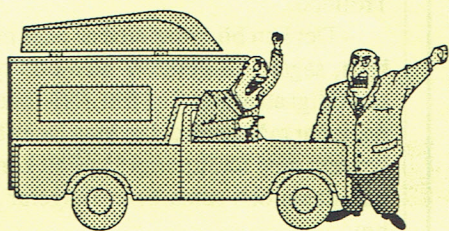
**Årsmöte i skolföreningen hålls
måndagen den 2 oktober
kl 19.00 i Skolan.**

Då ges förstås information om såväl skol- som dagis- och fritisverksamheten. Och förmodligen få en del materiella saker lov att dryftas också. Till exempel detta att taket på skolan behöver läggas om. Ett inte helt nytt, men alltmer akut problem. Vidare kan man, som barnsituationen i Löa ser ut i dag, förvänta sig 65 elever i skolan om tre år! Ska skolan byggas ut? Eller ska kök och matsal läggas i en särskild byggnad på skolgården?

Fransysk visit i Löa

Det knackade på dörren hos Maj Ardesjö på Persgården en natt i somras. Maj öppnade något undrande över vem som kommer denna tid på dygnet – klockan hade hunnit bli ett på natten – och finner utanför en fransk familj. Hustrun upplöst i tårar och ursäkter, mannen fradgande av fransk vrede och förtrytelse och tonårssonen något generad i bakgrunden.

Majs franska språkkunskaper är inte överväldigande. Fransmännens engelska ordförråd var synnerligen knappt. Men småningom står sammanhanget ändå klart.

Den franska familjen är – eller har tills för en stund sedan varit – på semesterresa tillsammans med en annan familj i deras husbil. Familjerna hade husbilat från Frankrike genom Sverige och Norge och upp till Nordkap. En härlig resa i skönt sommarväder genom vackra länder. Nordkap var storslaget.

Men att bo tillsammans i en trång husbil har ju alltid sina sidor. Inte ens med nära vänner är det lätt att jämk-

ihop familjära vanor och ovanor under någon längre tid. Spänningarna steg i det lilla resällskapet. Förhållandena blev alltmer besvärande.

Och så – en natt på väg hem via riksväg 60 i Sverige i höjd med den lilla byn Löa tog tålamodet slut. Den ena familjen kastades helt sonika av husbilen. Efter kastades deras kläder och andra tillhörigheter i ett par svarta sopsäckar. Den andra familjen, som ägde husbilen, fortsatte färden mot Frankrike.

Vad gör man mitt i natten på okänd väg i ett främmande land? Ja, man får förstås lov att göra vad denna familj gjorde. Leta sig in i närmaste by och knocka på i det hus där lampan lyser den sena timmen till trots. Och de strandsatta resenärerna knackade på i rätt hus. Här fanns hjälp att få.

Maj väckte upp Anki Eriksson på Larsbo, som något sömndrucken men välvilligt ordnade husrum åt de plötsliga gästerna. Dagen därpå letade Maj reda på en gammal resväska för packningen och körde familjen till tåget i Örebro.

– Och jag hjälpte dessa fransmän utan att säga ett ord om Mururoa och kärnvapenprov, framhåller Maj. Jag tyckte inte att det var riktigt läge för en protestaktion vid det här tillfället.

Vykort har numera bekräftat att familjen är väl återbördad till hemlandet. Maj och Löa är, förmodar vi, i tacksamt minne bevarade.

Många ville byta grejer med varandra

Föreningen LUM, Löa Unga Mammor, har nyligen haft en bytardag i bygdegården. Aldrig tidigare har man haft en sådan tillströmning av småbarnsföräldrar som lämnat in prylar och kläder. De "unga" mammorna fick ställa fram det ena bordet efter det andra som snart fylldes av byxor, tröjor, skor, skridskor, overaller, vantar med mera. Snart konstaterades att borden tagits slut, och man fick istället använda sig av scenen för större prylar typ bilbarnstolar.

Begagnat för över 5000 kronor bytte ägare, och eftersom LUM tog 10 procent av det sålda, inbringade eftermiddagstimmarna drygt 500 kronor som ska användas för diverse aktiviteter och inköp.

LUM har handlat för flera tusen kronor varje år, berättar Åsa Gunnarsson. Lekplatsen utanför bygdegården med gungor, rutschbana och sandlåda är ett exempel på vad föreningen införskaffat. Dessutom har det köpts in mycket leksaker som används vid måndagsträffarna i lokalen.

Lotterier vid midsommar samt kommunalt aktivitetsstöd är annars föreningens inkomstkällor.

Lyckat jubileum

En hel del pengar gick åt vid LUMs nyligen genomförda 25-års jubileum vid Björkhagen utanför bygdegården. Solen gassade över de cirka 50 besökarna, som fick njuta glad och medryckande musik av John Fromell, hästskjuts med Karl-Göran Anderssons fina häst samt godisregn och gratisglass. Löahandlarn Micke Norwald hade dagen till ära klätt sig i kostym, och det var inte vilken kostym som helst. Det var en färggrann GB-glass-kostym.

Eftersom tillslutningen till festen inte alls var så stor som väntat, fick också de vuxna gratisglass (vilket tacksamt motogs).

Kanske var det värmen som hindrade många från att delta. Men trevligt var det i alla fall, tyckte de som kom.

LUM hade ordnat med en trevlig femkamp för familjerna. Familjen Torbjörn Elvenäs vann.

Ett lotteri med fantastiskt många vinster såldes. Privatpersoner och företag i byn

hade skänkt priser. Det var uppskattningsvis 30 vinster som delades ut, vilket gjorde att nästan alla familjer vann något.

Fadderbarn

Vidare kan berättas att LUM har ett fadderbarn i Gambia som man hjälper med pengar till skolgång samt skickar kläder till. Vill någon vänlig person lämna ett bidrag till pojken, som är i 7-8 års åldern, kan Anette Gunnarsson kontaktas.

Höstens LUM-aktiviteter

LUM har en del aktiviteter i höst.

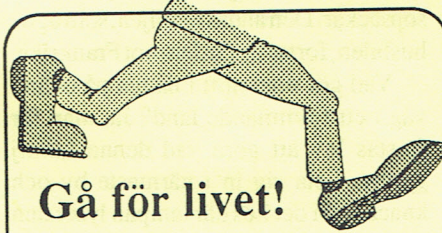
Gympa för de minsta onsdagar 16.45-17.15.

Gympa för de något större barnen samma dag 17.15-18.00. Ledare är Jessica och Linda.

Skog och natur torsdagar samling kl. 9.30 vid hyttbacken för vidare färd till Åtjärn. Maj Ardesjö är ledare.

Lekis måndagar 9.30-11.30 i bygdegården.

Om intresse finns ordnas en **pysse**dag senare i höst. LUM tar gärna emot förslag på aktiviteter som skridsko- eller skidskola, och ser gärna att någon tar på sig ledarskapet för dessa aktiviteter.

Gå för livet!

Det är åter dags för Riksmarschen, det landsomfattande evenemanget till förmån för Cancerfonden.

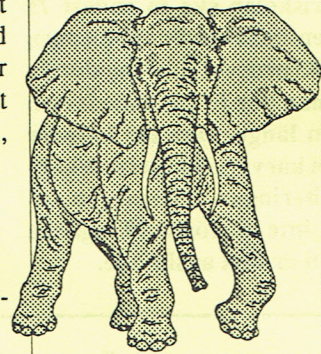
I Löa ska det promeneras som på många andra platser i kommunen. Det är Löa sportklubb som hjälper till med det praktiska tillsammans med ICA som är huvudsponsor.

Start blir därför vid Löa Affär'n mellan klockan 10 och 13 lördagen den 23 september. Man kan välja mellan två slingor, en mil eller två kilometer, beroende på tid och ork. Det blir tipsfrågor samt en del andra jippon som ordnas av ICA. Bland annat kan man vinna bilar på lottdragningen på riksnivå, berättar Anders Ericsson.

Maskar, katter och elefanter

Löa är ingen by i utdöende, om nu någon trodde det. På Trollebo dagis, som drivs av föreningen Löa Skola, finns nu 23 barn och en 10-12 ungar står på kö för att få en plats! Och kommunen trodde

inte att det behövdes något dagis i Löa!

Den som besöker Trollebo ska inte bli förvånad om någon plötsligt ropar:

–Men gud det är en mask på elefanttoaletten!

Det handlar bara om att nå-

got av de yngsta barnen smitit in på de äldres toa. Barnen är indelade i tre åldersgrupper, maskarna, katterna och elefanterna. Namnen har de valt själva. Maskarna är förstas bra på att krypa, vilket de gärna demonstrerar när de ska gå ut i samlad tropp.

Föreståndare för Trollebo är Liil Persson. Övriga "dagisfröknar" är Lilleba Lindqvist, Anna Parling och Maria Bilger. Dagiset är öppet från 6.30 till 17.30. Kl 7 äter man frukost och då får fritidsbarnen komma hit och äta också.

Lunchmaten hämtas i skolan. Elefanterna är dock så pass stora att de får gå över till skolan och äta där. Det har det positiva med sig att det blir mindre disk på Trollebo.

– Det kan bli körig med så pass många barn, säger Liil Persson, men hon tycker samtidigt att arbetet i ett fritt, föräldradyvet dagis har många fördelar. Man får en bättre kontakt med föräldrarna än på ett kommunalt dagis och samarbetet fungerar jättebra.

– Föräldrarna har ju gjort ett fantastiskt jobb här med att bygga om och ordna gården med lekplats mm. De kan komma med synpunkter på olika saker, men den pedagogiska delen av arbetet får vi sköta själva, vilket vi i personalen naturligtvis är tacksamma för.

Nu tar platsen i Löa-Bladet slut. Vi kan säkert få anledning att återkomma med ett litet längre reportage från Trollebo en annan gång.